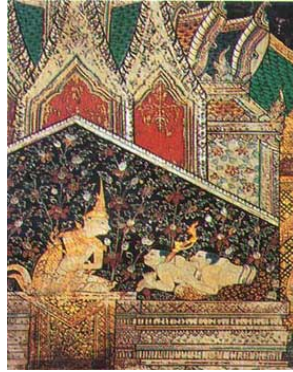

ช่างสิบหมู่ หมายถึง กลุ่มช่างผู้ทำงานด้วยมือ ใช้ แรงงานสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ไทยโบราณ ซึ่งอาจจะมาอยู่ รวมกลุ่มหมู่กัน ตามความถนัดเป็นสิบ ๆ กลุ่ม ซึ่งก็ไม่ได้หมายความว่างานช่างศิลปะ ไทยโบราณ มีสิบอย่างเท่า

ประเภทของช่างสิบหมู่

1. หมู่ช่างเขียน drawing and painting

หมายถึง ช่างวาดภาพอันประกอบด้วยภาพจิตรกรรมและลายไทย ใช้ตกแต่งตามฝาผนัง โบสถ์ วิหารต่างๆ

2. หมู่ช่างแกะ carving

หมายถึง ช่างแกะตรา ช่างแกะลาย และช่างแกะภาพ ภาพลอยตัว นูนสูง นูนต่ำ หมายถึงรวมไปถึง ช่างเงิน ช่างทอง ช่างเพชรลอย

3. หมู่ช่างสลัก engraving

หมายถึง ช่างสลักหรือจำลองวัตถุเป็นประติมากรรมนูนต่ำ นูนสูง และลอยตัว เป็นรูปเคารพ วัสดุที่ใช้มักเป็นหินทราย ไม้สัก กระจาด หยกกแก้ว

4. หมูช่างปั้น sculpting

หมายถึง การปั้นประติมากรรมปูนสด ปั้นลวดลายตกแต่งเป็นรูปสัตว์หิมพานต์ พระพุทธรูปหน้าบันโบสถ์วิหาร ในงานสถาปัตยกรรมต่างๆ ของไทยตลอดจนการปั้นหุ่น เพื่อใช้หล่อสัมฤทธิ์

5. หมูช่างปูน plastering

หมายถึง ช่างปูนก่อ ปูนฉาบ ปั้นปูน ในการก่อสร้างถาวรวัตถุในพระพุทธศาสนาในวัด

6. หมูช่างรัก lacquering

หมายถึง ช่างที่ใช้ในการตกแต่งประสาณงานกับช่างแขนงต่างๆ มีการลงรัก ปิดทอง ประดับกระฉก ประดับมุก เครื่องเขิน

7. หมูช่างหุ่น puppetry

หมายถึง ช่างทำหุ่นชนิดต่างๆ เช่น หุ่นกระบอก หัวโขน ช่างไม้ ทำหุ่นคนสัตว์ต่างๆ

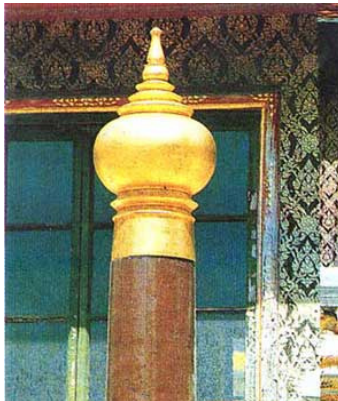
8. หมูช่างนุ metal shaping

หมายถึง ช่างที่นำโลหะมาตีแผ่ให้แบนออกเป็นรูปต่างๆ จะเป็นแผ่นแบน ธรรมดๆ หรือจะเป็นรูปอะไรก็สุดแต่ เช่น กะทะทอง ถาดทองเหลือง ชันน้ำ เป็นต้น

9. หมูช่างกลึง lathing

หมายถึง งานศิลปะที่ใช้เครื่องมือกลึงเป็นรูปทรงต่างๆ โบราณใช้เครื่องมือกลึง เป็นแบบที่ใช้กำลังแรงคนทำการจุดชักโดยตรงส่วนสำคัญของเครื่องกลึงวัสดุใช้กลึงเป็น งามช้าง ไม้ทำกลองแล้วลงรักปิดทอง เป็นต้น

10. หมูช่างหล่อ moulding

หมายถึงช่างที่ทำแบบพิมพ์และหล่อประติมากรรม การหล่อทำโดยการนำของเหลว เช่น ปูนปลาสเตอร์ ซีเมนต์ โลหะที่หลอมเหลวแล้วเทลงในแบบพิมพ์เมื่อเย็นลงก็จะแข็งเป็นรูป ตามแบบพิมพ์

การจำแนกช่างไทยโบราณไว้ทั้ง 10 หมู ดังกล่าวนี เป็นเพียงการจัดเข้าหมูกัน ให้ได้จำนวน 10 หมู แต่ไม่ได้หมายจะให้ตรงกับคำว่า "ช่างสิบหมู" เพราะยังมีช่างอีกพวกหนึ่งคือ ช่างทอง ไม่เข้าหมู ช่างทั้งหลาย เพราะมีหน่วยงานเฉพาะ ทั้งเป็นช่างที่ต้องใช้ฝีมือมาก งานบางอย่างต้องซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งๆ เพราะทองคำย่อมมีราคาสูง อาจจะต้องประกอบด้วยเพชร พลอย จึงเป็นหน่วยงานที่มักเรียกกันว่า "สุวรรณกิจ" มีหน้าที่ทำเครื่องราชูปโภคโดยเฉพาะ เป็นต้น